

# **Prioriteiten van de Klimaatcoalitie voor een rechtvaardige en eerlijke uitfasering van fossiele brandstoffen**

De klimaatcrisis staat niet langer voor de deur: ze is al voelbaar in onze huizen, onze straten en onze leefomgeving. Dat vraagt om beleid dat mensen beschermt en werk maakt van een rechtvaardige afbouw van fossiele brandstoffen. Want elke tiende graad extra opwarming heeft een menselijke en economische prijs.

Minder afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen levert bovendien meer op dan alleen minder uitstoot. Het betekent schonere lucht, gezonder voedsel en properder water, en een gezondere leefomgeving voor iedereen. Daarom moet België niet alleen de vraag naar fossiele brandstoffen verminderen, maar ook het aanbod afbouwen. Dat kunnen we niet alleen: België moet daar ook internationaal werk van maken.

België heeft, zowel in eigen land als internationaal, verschillende hefboomen om daar werk van te maken. De aanbevelingen hieronder tonen waar België kan ingrijpen om de fossiele economie af te bouwen en tegelijk te zorgen voor een rechtvaardige transitie.

## Internationaal

1. Richt een **coalitie van bereidwillige staten** op die werk willen maken van een **rechtvaardige uitfasering van fossiele brandstoffen** en actief willen bijdragen aan het werk dat voortvloeit uit de Conferentie van Santa Marta, waaronder de tweede conferentie in Tuvalu. Werk mee aan de integratie van deze resultaten in het UNFCCC-kader, onder meer via de goedkeuring van de Braziliaanse roadmap en het proces van de tweede wereldwijde klimaatevaluatie (Global Stocktake).
2. Start een **alliantie van landen tegen ISDS-mechanismen**. Deze landen verbinden zich ertoe bestaande akkoorden met dergelijke bepalingen te beëindigen, deze mechanismen niet langer op te nemen in nieuwe akkoorden en onderling ('inter se') afspraken te maken die voorkomen dat bedrijven hen later alsnog kunnen aanklagen<sup>1</sup>.
3. Draag eerlijk bij aan de **internationale klimaatfinanciering voor landen in het Globale Zuiden**. Kom enerzijds de afspraken over klimaatfinanciering (NCQG) na en verdrievoudig de financiering voor adaptatie. Steun daarnaast een internationaal belastingverdrag dat de winsten van fossiele bedrijven structureel belast en werk mee aan een oplossing voor de schuldenproblematiek van arme landen.
4. Stel een internationaal verdrag op om de **uitfasering van fossiele brandstoffen** te realiseren. Dit verdrag moet een duidelijke planning bevatten voor de afbouw van de ontginning, productie en het gebruik van fossiele brandstoffen. Daarbij moet rekening worden gehouden met nationale omstandigheden, capaciteiten, billijkheid, een rechtvaardige transitie en historische verantwoordelijkheid. Het verdrag moet ook aandacht hebben voor de schade aan mens en natuur door de ontginning van metalen voor de energietransitie en landen met een hoog energieverbruik aansporen om hun totale energieverbruik te verminderen.
5. Steun de oprichting van een **internationaal netwerk voor een rechtvaardige transitie**. Dit netwerk moet gebaseerd zijn op de afspraken over een rechtvaardige transitie van COP30, kennis snel helpen vertalen naar de praktijk en ervoor zorgen dat relevante organisaties kunnen deelnemen.

## In België

---

<sup>1</sup> In het bijzonder moet België zich aansluiten bij de Europese landen die hebben besloten het Verdrag inzake het Energiehandvest (Energy Charter Treaty – ECT) op te zeggen, te meer omdat de Europese Commissie hierover een inbreukprocedure tegen België heeft ingeleid.

Bestanden, Afbeeldingen en gegevensanalyses zijn niet beschikbaar tot je gebruikslimiet om 16:19 wordt gereset. Chat verder met alleen tekst of upgrade voor meer toegang.

Word weer Plus-lid

1. Maak een **plan voor de uitfasering van fossiele brandstoffen**, met een duidelijke deadline per sector en per type brandstof. Begin met het op een sociaal rechtvaardige manier afbouwen van fossiele subsidies. Sluit het gebruik van schijnoplossingen, zoals grootschalige import van biomassa of het gebruik van waterstof voor toepassingen die rechtstreeks geëlektrificeerd kunnen worden, uit. Het plan moet ook voorzien in de stapsgewijze afbouw van fossiele infrastructuur, zoals verouderde gasnetten en fossiele installaties, en de bouw van nieuwe fossiele infrastructuur voorkomen.
2. **Minder fossiele energie**
  1. **Zorg ervoor dat het klimaatbeleid de meest kwetsbare mensen begeleidt en ondersteunt in de energietransitie**, bijvoorbeeld op het vlak van wonen en mobiliteit. Dat vraagt om uitzonderingsregimes en flankerende maatregelen.
  2. **Ondersteun een fiscale hervorming die fossiele financiering, waaronder directe en indirecte subsidies, deels verschuift naar investeringen van minstens 0,5 tot 1% van het bbp in de transitie.** Die investeringen moeten de energiefactuur van huishoudens verlagen en alle mogelijke toepassingen elektrificeren.
  3. **Versnel de energietransitie in de gebouwensector** door massale renovatie via premies of renteloze leningen en een energiebelasting die schone technologieën, zoals warmtepompen, fiscaal bevoordeelt. Versterk de beschikbare financiering en begeleiding voor huishoudens om deze transitie mogelijk te maken. Verbied het verhogen van de huurprijs van woningen die zeer veel energie verbruiken.
  4. **Verander ons mobiliteitssysteem** door meer ruimte te maken voor fietsen en wandelen, het openbaar vervoer te versterken en deelauto's te stimuleren. Verbied de verkoop van nieuwe auto's op benzine of diesel vanaf 2030 en stimuleer nu al de aankoop van kleine, energiezuinige elektrische auto's.
  5. **Maak een plan voor de landbouw** dat boeren helpt om minder kunstmest, bestrijdingsmiddelen en fossiele energie te gebruiken en milieuvriendelijke landbouw stimuleert.
3. **Meer hernieuwbare energie**
  1. **Maak de ontwikkeling van offshore windenergie in de Prinses Elisabethzone een prioriteit**, verbeter de vergunningsprocedure voor windenergie op land en ondersteun de installatie van zonnepanelen in dichtbevolkte en sociaal-economisch achtergestelde gebieden.
  2. **Versterk het elektriciteitsnet en de bevoorradingszekerheid** en maak het makkelijker om energie te delen en op te slaan.
  3. **Sluit stap voor stap de oudste en minst efficiënte gascentrales.**
  4. **Steun energiecoöperaties**, waarbij burgers samen energie opwekken. Zo krijgen meer mensen rechtstreeks toegang tot groene stroom tegen een stabiele en betaalbare prijs.
4. **Beter consumeren**

1. **Versterk en ontwikkel de circulaire economie** om minder afhankelijk te zijn van buitenlandse energie en grondstoffen. Verleng de verplichte garantie van 2 jaar naar 5 tot 10 jaar voor huishoudelijke apparaten en van 3 tot 5 jaar voor elektronica.
2. **Benut bestaande gebouwen beter:** creëer betaalbare woningen door grote, leegstaande woningen op te splitsen, pak leegstand aan en stop het verder volbouwen van open ruimte.
3. **Verbied reclame voor fossiele bedrijven en voor producten en diensten die zeer schadelijk zijn voor het klimaat.**
4. **Maak een plan om belastingvoordelen voor fossiele brandstoffen af te bouwen en te verschuiven naar elektriciteit.**
5. **De rechtvaardige transitie**
  1. **Ontwikkel een gezamenlijk en bindend transitiekader voor de zware industrie**, met duidelijke doelstellingen voor klimaatneutraliteit en de afvang en opslag van broeikasgassen. Werk dit uit in een goed onderbouwde, ambitieuze, evidencebased, innovatieve en participatief opgestelde roadmap en koppel hieraan een investeringsplan. Zorg ervoor dat relevante belanghebbenden – waaronder overheden, werkgeversorganisaties en ondernemingen, vakbonden en werknemers, de academische wereld en het middenveld – dit transitiekader opvolgen en in de loop van de tijd verder aanscherpen.
  2. **Leid hiervan transitieplannen op sectoraal en bedrijfsniveau en/of per locatie af.** Bedrijven krijgen alleen nog overheidssteun als ze zich aan deze plannen houden.
  3. **Stel in overleg met de sociale partners een plan op voor een rechtvaardige transitie van fossielafhankelijke industrieën**, met aandacht voor waardig werk en de ontwikkeling van vaardigheden.
  4. **Zorg voor duidelijke, stabiele en ambitieuze regels voor de toekomst**, zodat bedrijven hun investeringen op korte en middellange termijn kunnen plannen.